

NOV

SAMARBEIDSGRUPPE FOR BYGNINGS- OG KULTURMINNEVERN

Tore Drange, Eir Grytli, Hans Jacob Hansteen, Tale Kristina Hansteen, Gisle Jakhelln, John Gunnar Minde, Dag Nilsen, Astrid Opsal, Helge Schjeldrup, Jens Treider, Hans Olaf Aanensen

BAKGRUNN OG HENSIKT.

Profesjonell rådgivning og prosjektering innenfor bygnings- og kulturminnevernet utenom de offentlige forvaltnings- og forskningsorganer, utføres i det vesentligste av små konsulentkontorer og bedrifter. Arkitektkontorer utgjør hovedtyngden av disse. I blant står vi overfor oppgaver av en slik størrelsesorden, vanskelighetsgrad og kompleksitet at de færreste konsulenter kan makte oppgaven alene. Blant annet er firmastørrelsen - til dels en funksjon av størrelsen på regionale markeder - en begrensning for å kunne sitte inne med hele kompetansen og kapasiteten på "et bord". De fleste som er aktive med praksis på dette området, sitter også forholdsvis isolert faglig sett i sitt nærmiljø.

I de nærmeste årene framover vil det også være en rekke oppgaver som krever tilgang på kompetanse som de forskjellige lokale og regionale miljøene ikke alltid kan stille opp aleine. Blant disse er evaluering og planlegging på grunnlag av de landsomfattende registreringer av faste kulturminner, tjenester som en rekke kommuner vil ha behov for. Det samme gjelder integrert planlegging av kulturvern og næringsvirksomhet, f.eks. som reiselivsvirksomhet. I denne sammenheng er også utvikling av museer et viktig felt. Vernearbeidet har også omfattende behov for forsknings- og utviklingsarbeide.

Med denne grovt skisserte situasjonen som bakgrunn, oppsto en tid tilbake tanken om at det kunne være interessant å etablere en tverrfaglig rådgivende og prosjekterende samarbeidsgruppe med kompetanse og kapasitet til å påta seg de største og vanskeligste oppdrag innen bygnings- og kulturminnevern. En slik gruppe kan også være et faglig utviklingsforum for deltakerne gjennom felles arbeide om krevende oppgaver. Kanskje kan den også få tyngde nok som en faglig enhet til å yte balansert "motekspertise" i forhold til offentlige forvaltningsorganer.

Det konkrete utgangspunkt for å realisere tanken ble oppdraget "Verne- og byformingsplan for Bergen sentrum" for Bergen kommune. Det kom til Arkitektene Hansteen AS og krevde større kapasitet på høyt kvalifisert nivå enn kontoret kunne makte aleine. Samtidig var kontorets kapasitet innenfor bygnings- og kulturminnevern bundet opp med en rekke andre oppgaver. De spesielle utfordringer i oppdraget var å etablere fruktbare analyse- og planmodeller innenfor rammen av kommunedelsplanen. Arkitektene Hansteen AS søkte derfor bistand hos en rekke arkitekter med kompetanse/erfaring innenfor arkitekturhistorie, bygningsvern og oversiktsplanlegging og kombinerte dette med forslaget om å danne en varig samarbeidsgruppe. Forslaget ble entydig positivt mottatt og gruppen etablerte seg i det stille i oktober 1989 med geografisk dekning fra Arendal i sør til Bodø i nord.

I første omgang er gruppen bare rekruttert fra arkitektfag. Dette har sammenheng med karakteren til det første oppdraget. Andre oppdrag vil kreve andre typer kompetanse - som spesiell innsikt i etnologi, interiørdesign, kunsthistorie, arkeologi, ingeniørfag og teknisk konservering. Tverrfagligheten skal derfor utvikles etter hvert som oppdragene tilsier det. Inntil videre knytter derfor gruppen til seg andre fag gjennom faste kontakter, men regner med at de kan utvikle seg til fast medansvarlig deltakelse i gruppen.

NOV tar inntil videre ikke sikte på å etablere seg som eget firma. Gruppen ønsker å fungere gjennom de forskjellige deltakerne med avtaler fra sak til sak. Hvem som deltar og på hvilken måte, vil også variere fra sak til sak, med stor vekt på at den prosjektansvarlige har nærhet til det aktuelle objektet. Målsettingen er på den ene siden å sette det faglige miljø i stand til å yte en del tjenester på høyere nivå enn vanlig hittil, til beste for bygnings- og kulturminnevernet. På den andre siden er målet å bidra til faglig utvikling hos de enkelte deltakere.

Bergen 25.06.1993

Kjære venner i NOV.

Ved vår siste sammenkomst i Trondheim sa jeg at dersom jeg skulle få stillingen som byantikvar i Oslo, så er jeg ikke lenger medlem av NOV. På grunn av de kvalitetsproblemer som ville oppstå om jeg fortsatte som medlem. Riktignok kan det finnes formelle løsninger for behandling av ekkelt-saker hvor byantikvaren er inhabil, men det løser ikke de problemer som knytter seg til en tett kopling mellom utøvende og kontrollerende instanser.

Mulighetene for å opprettholde mitt medlemskap i NOV ble også drøftet noe av oss som deltakere i feltarbeidet på Tørrum verte mylig, uten at det ble trukket noen drastiske konklusjoner. Men det forhindrer ikke at jeg trekker min personlige konklusjon: Fra og med 1. juli 1993 er jeg ikke å betrakte som medlem av NOV.

Et viktig moment for meg i denne sammenheng er at jeg i min nye rolle har behov for NOV som en samarbeidspart, kritisk motpart og samarbeidspart. Vernearbeidet i sin allmennelighet har også behov for at men pleier og styrker profesjonsnivået samarbeidsgivende av de mottørestillinger budsjettforvaltende byråkrater til tider må stille opp med.

Så: Hjertelig takke for alt samarbeid, kontakt og vennskap innenfor rammen av NOV! Ingenting vil glede meg mer som bygningsvern om NOV lever videre - i den form som gjenværende og eventuelt nye medlemmer finner god!

Inntil dere finner ut noe annet, er det vel enklarest at NOV's sekretariat fortsatt har adresse hos Arkitektene Hornsteen AS med Tale som kontaktperson. Et neutrilt morsig tidspunkt for eventuelt å endre NOV's adresse kan være senest når Tale flytter kontoret til Oslo.

Med vennligste hilsen

Vidar Jørgen.

Vår dato - referanse
6.2.2013 NOV

Deres dato - referanse

LERCHENDAL OG NOV

Kjersti Gjesdahl Noach var den som formidlet oppdraget fra Vitenskapsakademiet til NOV, og hun deltok selv i arbeidet. Dag Nilsens rolle som "hovedansvarlig" i henhold til rapporten fra 1992 var (så vidt jeg husker) rollen som formell kontaktperson i forhold til oppdragsiver. Men det største arbeidet ble utført av Tale Kristina Hansteen, Jens Treider og og undertegnede.

Tale oversendte rapporten 28.08.1992 til Dag som vel videreformidlet den til oppdragsgiver.

Oppdragsgiver for NOV var i følge faktura 91/53:

Norges Tekniske Vitenskapsakademi
v/ professor Harald Øye
Institutt for uorganisk kjemi

Jeg antar at det er den samme Øye figurerer som professor emeritus ved Institutt for materialteknologi, NTNU.

Etter at rapporten ble avgitt, ble det avholdt et møte mellom høgskoledirektør Kjell Næsje, professor Harald Øye og professor, sivilarkitekt Hans Jacob Hansteen den 25.11.1991 (referat foreligger ikke hos oss). På grunnlag av dette fremmet NOV v/ Tale Kristina Hansteen et tilbud om interiørbehandling i brev av 06.12.91. Det ble purret om svar i brev av 20.01.1992. Jeg finner imidlertid ikke skriftlig svar hos oss fra UNIT-NTH eller Vitenskapsakademiet, og er ikke i stand til å huske hva som foregikk muntlig. Det er i alle fall klart at NOV's arbeid med Lerchendal ikke ble videreført av NOV eller deltakere i gruppen.

Riksantikvaren ble ikke informert om NOV's arbeid med Lerchendal. Desentralisering av myndighet etter lov om kulturminner til fylkeskommunene gjennomført fra og med 1.1.1990, slik at det ville vært mer naturlig å informere fylkeskonservatoren i Sør-Trøndelag, men det ble heller ikke gjort og ville neppe vært aktuelt uten at det forelå et oppdrag som krevde tillatelse fra kulturminnemyndigheten.

06.02.2013

Hans Jacob Hansteen

NOV – FØDSEL OG DØD...

Kfr. spørsmål fra Kjersti Lie i e-post til Eir Grytli og Dag Nilsen 6.2.2013.

Forslaget om etablering av NOV gikk ut fra oss i august 1989 etter tidligere sonderinger og ble utdypet i det udaterte notatet "NOV Bakgrunn" et års tid senere (i flg. dataloggen 01.10.1990). Notatet vedlegges.

I løpet av sin "levetid" utførte gruppen oppdrag knyttet til

- Verne og byformingsplan for Bergen sentrum
- Dronningens gate 3, Oslo
- Helle teglverk, Askvoll
- Bærum Verk
- Lerchendal, Trondheim
- Håkonshallen, Bergen

Gruppen var aktiv med høringsuttalelser vedrørende arbeidsmarkedstiltak i 1992-93.

Med brev av 25.06.1993 til medlemmene i NOV (se vedlagte skannet kopi) redegjorde jeg for hvorfor jeg med utgangspunkt i stillingen som byantikvar i Oslo trakter meg ut av NOV. Siden har ikke gruppen hatt virksomhet som gruppe, men jeg vet at noen av medlemmene har samarbeidet med hverandre i enkelte oppgaver. Nøyaktige opplysninger om dette må søkes hos de enkelte.

Siste dokument som gikk ut fra oss på vegne av NOV er fra februar 1996 til medlemmene og gjelder økonomisk avregning internt i gruppen.

NOV ble ikke formelt oppløst – Kjerstis spørrende formulering "eller bare smuldret" er vel mest dekkende for det som skjedde.

Hans Jacob Hansteen

Vedlegg:

- NOV Bakgrunn – notat 1990
- Brev datert 25.06.1993

Kopi med vedlegg sendes NOV's medlemmer.